

STUDENTUL

din PLIC

POSTBOX
Student

FĂRĂ COMUNIȘTI

Dan NICU

The article regards the one-year period that passed since the parliamentary elections of 29 July, as well as some of the previous events, especially the brutality of police repression immediately after the April riots, in 2009. It tells about the inactivity of the state institutions, which do not act in order to punish the murderers of innocent people according to the law. The article also tries to remind about the actions of the Moldovan government that imposed visas to Romanian citizens from 9th of April 2009, about the sad consequences of this abuse. The international image of the Republic of Moldova was seriously damaged by the actions of its authorities. These are facts that are not to be forgotten, instead people and especially politicians should remember them not only during the electoral campaigns. The conclusion of the material is that the communist have lost their moral right to claim the power after treating the citizens in the way they did.

Din iulie 2009 până astăzi, am trăit un an mai special în Republica Moldova. Diferit de anii de până acum. Din 2001 până la mijlocul lui 2009, anii care treceau semănau unul cu celălalt ca două picături de apă, de parcă îi producea vreo uzină sovietică pe conveier. „Țărișoara” noastră era cârmuită cu multă măiestrie de către aceleași fețe buhăite sau umflate, vizibil alcoolizate, care apăreau în fiecare seară pe sticlă și fericeau poporul cu statistici economice supte din deget, zâmbind galeș. Apoi, în doar câteva luni de zile, mieii s-au transformat în căpcăuni. Una dintre „căpcăunesele” de frunte ale Partidului-Stat, cea pe care un șofer de maxi-taxi pe ruta Chișinău-Stăuceni o supranumise încă de pe când candida la funcția de primar al Chișinăului, în 2005, “женщина-Терминатор”¹, și-a transformat porecla în renume în zilele fierbinți ale lui aprilie 2009, când le-a prevenit pe toate mamele țării că, dacă va detecta picior de-al odraslelor lor pe lângă edificiile guvernamentale, va îndrepta brațul înarmat al organelor competente spre acestea, înecând Moldova în lacrimi de durere. La rândul său, simpaticul și deloc-consumatorul-de-alcool prezident și vojdi al republicuței turnate de Stalin pe teritoriul României și-a pus în mișcare mașina de produs noroi politic, reușind să provoace în mai puțin de 24 de ore cel mai mare scandal diplomatic din toată perioada așa-zis independentă. Nu cu Ghana, nu cu Malaesia, nici cu Tonga, ci chiar cu Bucureștiul fratern, spre oripilarea bucureștenilor căsătoriți sau împrieteniți cu chișinăuiene, nevoiți să aștepte aprobarea MAI al RM pentru a putea obține viza necesară ca să treacă râpa. Orașul meu din albe flori de piatră zicea că se transformase într-un fel de sector Gaza căci ministrul român de externe recomanda posesorilor de pașaport roșu de pe malul drept al râpei să se abțină de la a vizita Re-Me-ul. Erau, într-adevăr, zile irepetabile, pe care nu știu dacă le voi mai trăi prea curând (să dea Domnul să nu le trăiesc niciodată!). Pentru toate aceste senzații tari, trebuie să mulțumim Par-

tiei! Pentru surplusul de adrenalină pompat în inimile noastre tinerești, îți mulțumim, Partid iubit! Pentru aflul de doritori de azil politic în rândul studenților bucureșteni posesori de pașaport albastru, stâng-râpnic, vă mulțumim, tovarăși!

În doar câteva luni, percepția mea și a multora dintre colegii mei despre natura regimului politic din Molotovia s-a schimbat. Adică, „bre” (îi ziceam unui amic pe la mijlocul anului trecut), și înainte de 7 aprilie conștientizam că se tot merge spre dictatură... se tot cochetează cu al treilea termen prezidențial (într-o emisiune la TVM, gurmandul posesor de beci ex-NKVD-ist Tudor Tătaru a apreciat calitățile de bărbat viguros ale cârmaciului și i-a bătut un apropo constituțional... că de ce, la o adică, n-ați mai rămâne președinte încă un termen?), se transformă posturi de radio și TV independente în scule ideologice ale stăpânirii... Dar parcă nu credeam că e posibil să fii ridicat de pe stradă tam-nisam, bătut bine în drum spre secție, bătut bine în secție, iar dacă erai fată, și mai rău. Sau lovit cu picioarele în cap de către vicecomisarul de poliție al orașului și terminat în buricul Pieței Marii Adunări Naționale. Ori aruncat dintr-o mașină de poliție în curtea spitalului, ceva de genul „Luați-l, îi gata cu dânsu”.

Am ajuns să conștientizăm că între Prut și Nistru s-a instaurat, timp de câteva săptămâni, în 2009, un adevărat regim stalinist. Eu, personal, am urmărit de la distanță ceea ce s-a întâmplat atunci. De la București. E adevărat, mi-am dat seama atunci că lucrurile văzute de departe îți apar într-o formă completă. Judecători care vin în comisariatele de poliție ca să violeze însuși termenul „justiție”, încalcând atât norma deontologică, cât și cea morală, dar mai ales pe cea legală, polițiști care agresează și/sau rețin jurnaliști, reprezentanți ai presei românești și străine nevoiți să ajungă la Chișinău în mod clandestin prin Transnistria și să-și tănuiască prezența în oraș, căutări, perchezitii, intimidări și rețineri în școli, licee și universități. Coridorul morții, violurile. Toate acestea îi îngrozeau pe oameni atunci, au ținut capul de afiș câteva luni, servind partidelor anticomuniste drept armă împotriva regimului, dar... astăzi, la un an distanță, parcă le-a șters cineva cu buretele. Se aude la MAI, domnule Catan? Sau nu putem ieși de sub puterea proverbului strămoșesc „o mână spală pe alta”? De ce i-ați restabilit în funcție pe criminali, domnule ministru? De ce vă bateți joc de familiile celor morți pe 7 aprilie? Morții nu mai pot vorbi, dar cele relatate de victimele represiunilor nu v-au ajuns pe la urechi? Sau e suficient un briefing, o conferință de presă, ca să vă spălați pe mâini? Încercați să le spălați mâinile și criminalilor cu epoleți... roadeți bine, sângele încheagat se ia greu.

Moldovenii au boala convenționalismului. Dăm nume unui „ceva” ne-numit până atunci și îl agățăm pe o poliță. Să stea acolo, să se prăfuiască. Nu ne mai interesează, l-am cocoloșit cât l-am cocoloșit, acum gata, ne-am găsit alt cal de bătaie. În 1992, câțiva venetici asistați de o hoardă de soldați ruși, pușcăriași și mercenari cazaci, ne-au rupt Transnistria și Tighina. După consumarea întâmplării, i-am zis „conflictul armat de pe Nistru” și l-am agățat în polița de sus. Acolo stă și azi. După ceea s-a întâmplat în primăvara lui 2009, am început să vorbim despre „evenimentele din aprilie”. Astăzi, după un an, nimeni nu mai spune nimic. Suntem mulțumiți și fericiți. Cineva, undeva, a apăsat pe butonul „erase” și în secunda următoare ne-am relaxat cu toții. Ca niște marionete.

Totuși, în 2009, Dumnezeu s-a întors puțin și cu fața către noi. Războiul cu propriii cetățeni s-a dovedit a fi prea costisitor pentru Partidul-Stat, care a pierdut puterea. Guvernarea nouă, coaliția AIE a venit cu scopul declarat de a începe integrarea RM în Uniunea Europeană. Însă, pe lângă multe acțiuni realizate deja, în vederea apropierei de UE, rămân unele episoade care îți lasă un gust amar. Scandalul de pe 9 mai 2010, scandalul de la sfârșitul lui iunie, declararea drept neconstituțional a decretului de comemorare a zilei ocupației sovietice din 28 iunie 1940, după ce acesta fusese criticat și chiar condamnat de către unele forțe din interiorul coaliției, acestea au constituit bilele negre ale AIE, restanțele lor în fața cetățenilor.

Se împlinește un an de la alegerile din iulie 2009. Primul an fără comuniști. Dacă a fost bun sau rău, nu mă apuc să divaghez. Știu doar că nu le vom mai permite comuniștilor să pună mâna pe putere. Timpul lor a expirat.

IPOSTAZE ALE LUI NENEA PATRIOTISMUL

Tudor COJOCARU

The author tries to explain the manner in which the Moldovan leaders legitimize their power, through the concept of Patriotism, which becomes, in Tudor's text, a character. This Mister Patriotism resembles the country, its fragmentation, the division between different camps which perceive the reality quite differently. Its main characteristic is instability – it can switch sides and principles very fast, according to the purpose the politician has at the moment, in order to help him justify his actions through "patriotic arguments" that sound good for the citizen/group of citizens he is approaching. Rival identities, mixed feelings about the past, uncertainty about the cultural issues that form the nation conduct to a strong atomization of the society, and impose different types of "patriotism" for each category. We can portray Mister Patriotism, therefore, as a monster with a multitude of heads, that bite each other in an endless struggle.

Nenea Patriotismul se leagă de oamenii care au cel puțin o țară. Uneori acesta îi ia la rost, alteori îi mângâie pe cap, iar alteori îi bagă în tot felul de situații din care oamenii ies ușor șifonați, dar de cele mai multe ori mai buni.

Nenea Patriotismul își alege oamenii după suflet. După sufletul oamenilor, adică, pentru că el este în fond, la fel, schimbându-și doar ipostazele, având capacitatea unică de a se mula după nevoi. El apare ca o unealtă a destinului prin care cei de jos sunt loviți de propria lor valoare. Putem deosebi mai multe manifestări generate de Nenea Patriotismul (în continuare, nenea), inclusiv în funcție de poftele sale specifice, pe care trebuie să le asemănăm cu nazurile unui copil hiperactiv. Există momente în care nenea scoate în stradă tineri plictisiți și care au nevoie de suspans, pentru a striga lozinci dictate de alții și care sunt repetate mecanic până la extenuare. El le pune steagurile în mâini, le desenează postere indecente, are grijă să le spună că fac un lucru măret, că anume așa, și nu altfel, vor rezolva toate problemele din țară etc. Nenea dă atunci dovadă de un fel de cinism pe care vrea să și-l manifeste cu orice preț. Cinismul lui e cu atât mai usturător, cu cât acesta ajunge să fie aplicat asupra celor care nu merită. El nu dă doi bani pe faptul că anumiți tineri sunt sinceri, că au ieșit în stradă cu alte intenții și concepții decât ajung să aibă spre finalul manifestațiilor. Nenea îi face să acumuleze frustrări la sfârșitul acțiunilor cu caracter patriotic, pentru că tinerii au avut alte așteptări și pentru că tinerii au executat doar, pentru că așa se face la miting. Sinceritatea nu are nevoie de gândire, își zic ei, și au dreptate, doar că frustrarea tot rămâne.

În alte cazuri, nenea îi ajută pe oameni să se trezească de dimineață, să găsească motivație pentru a munci pe parcursul zilei de muncă, să care pungile cu cumpărături acasă și să-și vadă bucuria din propriii ochi, atunci când se pregătesc de încheierea unei noi zile. Plusvaloarea muncii lor devine utilă țării, iar ei se simt mulțumiți. Nenea îi menajează mult, pentru că acești oameni nu-și pot schimba atât de ușor felul activității, precum o fac tinerii care merg la acțiuni publice, în cazul în care nu mai rezistă să meargă la muncă. Din stradă la birou s-a mai văzut, dar invers nu prea... Nenea știe asta și îi scutește de prea mari conflicte privind modul lor de viață.

Atunci când nenea este antrenat în rutină, unii dintre cei care au ajuns să aibă funcții de stat tocmai în virtutea faptului că au fost considerați patrioți, își joacă rolul mai departe, cu îndrăzneală și mândrie. Ei au fost aleși, se pare, exact pentru această capacitate a lor de a mima. Un popor resemnat alege în fruntea statului lideri resemnați, am putea crede. Oamenii care se resemnează aleg să mimeze.

Nenea se află în serviciul celor aleși (de popor) și este mai norocos decât în alte țări. Aici el poate să aleagă măștile pe care să le înmâneze actorilor. Nenea poate alege dintre măștile patriotismului local, ale celui local-construit (care vine numai în amalgam cu patriotismul unui alt stat), ale celui original (care vine numai în amalgam cu cel local), precum și ale patriotismului ne-patriotic. Fiecare dintre aceste măști poate

fi argumentată de nenea, pentru că nenea s-a molipsit de la liderii aleși. Aceștia din urmă, în încercările lor de a deveni admirați, au uitat că cei după a căror admirație tânjesc nu îi pot admira fidel decât pentru că ei însuși își sunt fideli lor înșiși și pentru că nu mimează. Din acest motiv, ei sunt în stare să găsească îndreptățiri pentru absolut orice, iar nenea îi ajută și îi susține, pentru că este „cu minte” să se posteze în fața liderilor aleși și să-și asume vina. „Au făcut-o din cauza mea! Patriotismul i-a determinat să facă asta!”, strigă nenea, aflat în timpul serviciului, iar șefii săi îl țin lângă ei. Patriotismul este imun la atacuri, bârfe, calomnii și comploturi. El este boierul care le dă mâna și cel care le dă șuturi domnitorilor, când le vine rândul. El este inamovibil, așa cum sunt membrii CCA-ului sau ai Curții Constituționale, care nici măcar nu au nevoie de patriotism pentru a-și păstra funcțiile, inamovibili fiind. Și totuși, ei hotărăsc care dintre liderii aleși au dreptul să fie ajutați de nenea, precum și cine apelează la ajutorul lui nenea având intenții rele și cine o face cu „bună-credință”. CC ne-a arătat cum ajutorul lui nenea poate fi instrumentalizat, bunele intenții fiind etichetate drept proaste, în ton cu cei a căror patriotism se leagă de cele greșite, care au trecut, dar care mai vor să vină.

Dincolo de toate cele, patriotismul rămâne o armă și o salvare pentru cei mai mulți dintre cei-priviți-din-public, judecătorul lui nenea rămânând același, Măria sa, Publicul.

VECTORUL EST AL GEOPOLITICII SPAȚIULUI ROMÂNESC

Nicu ȚÎBRIGAN

The author presents a work on Romanian geopolitics, which makes use of the geography and the symbolism of the territories from outside Romania inhabited by ethnic Romanians to explain and argue some of the politics of the Romanian State in those areas.

(continuare din numărul precedent)

În următoarele rânduri, aș vrea să fac referire la un studiu demografic realizat de Dr. Ion Popescu despre etnicii români din spațiul statului ucrainean. În Ucraina, recensământul efectuat în 2001 înregistrează 150989 de etnici români și 258619 de moldoveni (români), care ar alcătui împreună o comunitate etnică de 409608 de locuitori, ceea ce ar transforma-o în a treia etnie din Ucraina după populația rusă (8334141 de locuitori). Principiul divide et impera a generat și „surpriza” descreșterii numărului de „moldoveni” cu 27,9%, concomitent cu creșterea declaranților etnici români. Există două explicații ale acestui fenomen:

1) foarte mulți moldoveni se declară români, după cum am putea observa în tabelul de mai jos, numărul etnicilor români este în creștere doar în regiunile Transcarpatia și Cernăuți (fenomenul se explică prin nivelul scăzut al asimilării lingvistice, al locuirii compacte și al funcționării limbii materne la nivel de familie, școală și biserică).

Dinamica cotei populației românofone din cele mai însemnate regiuni și unități administrativ-teritoriale ale Ucrainei

Tabelul 2

Regiunea (s-au declarat)	Anul recensământului					
	1946*	1959	1970	1979	1989	2001
Transcarpatia (români)	12.412	18.346	23.454	27.155	29.485	32.152

Cernăuți (români) Cernăuți (moldoveni)	-	79.790 71.645	84.878 78.390	90.485 85.027	100.317 84.519	114.555 67.225
Odesa (moldoveni)	-	?	135.979	143.109	144.534	123.751
Nicolaev (mold.)	-	?	5.271	8.885	16.673	13.171
Kirovograd (mold.)	-	?	6.614	7.067	10.694	8.274
Donețk (mold.)	-	12.300	11.760	12.208	13.332	7.171
Dnepropetrovsk (m.)	-	?	3.062	4.879	6.636	4.398
Lugansk (mold.)	-	?	4.708	5.519	5.785	3.252
Herson (mold.)	-	?	2.038	3.894	5.618	4.179
Rep.Crimea (mold.)	-	?	3.450	4.445	6.609	3.761
Harikov (mold.)	-	?	1.687	2.436	3.746	2.462
Zaporojie (mold.)	-	?	1.597	2.314	3.429	2.476
or. Kiev (mold.)	-	?	1.769	1.875	3.186	1.927
Poltava (mold.)	-	?	674	1.231	2.737	2.562
Cercasy (mold.)	-	?	642	906	1.813	1.617
Jitomir (mold.)	-	?	573	712	1.434	1.425
Vinnița (mold.)	-	?	?	?	3.326	2.944
Reg.Kiev (mold.)	-	?	682	1.018	1.799	1.515
or. Sevastopol (mold.)	-	?	?	?	1.140	801

2) Scăderea numerică a persoanelor declarate „moldoveni” se explică și prin nivelul înalt al asimilării lingvistice, prin insuficiența folosirii limbii materne în școală, biserică și limbă principală de conversație. Numărul moldovenilor a scăzut chiar și în regiunile în care aceștia locuiau tradițional². În regiunea Odesa, cu 20800 de persoane sau 14,4%, în regiunea Cernăuți, cu 17300 persoane sau cu 20,5%, în Donețk, cu cel puțin 6200 persoane sau 46,2% (!!!), Nicolaev, cu 3500 sau 21,0% (!), în Kirovograd, cu 2400 sau 22,63%, în Herson, cu 1400 sau 25,6%. Și atunci, se pune problema existenței unui proces de „românizare” a declaranților „moldoveni”, care ar fi numărul celor care au început să se declare „români”?³

La prima vedere, ar fi vorba despre o rezistență mult mai puternică în fața asimilării a celor care se declară români în comparație cu cei ce se declară „moldoveni”, dar aici pot interveni și alți factori demografici: migrația, natalitatea, mortalitatea etc., de aceea avem nevoie de studii exhaustive.

Pentru a schița etnopolitica romanității orientale, Mircea Vulcănescu s-a referit la două teorii: teoria Daciei rotunde și teoria axului dunărean. Dacă, în concepția lui Mircea Vulcănescu, Dunărea „este mantaua de vreme rea a românilor” și, în același timp, „axul” formării poporului român⁴, Nistrul poate servi, la fel, drept frontieră în abordarea defensivă în Est, pe când Prutul nu poate servi decât ca „ax intern” a spațiului românesc. Compoziția românească de pe cele două maluri ale Prutului ar putea permite transformarea semnificației acestui râu

² În 1924, în Republica Autonomă Moldovenească (creată în Transnistria în limitele Ucrainei), populația moldovenească constituia 34,2%, iar cea ucraineană, 48,7%. În afara autonomiei, numai în regiunea Kirovograd (o parte a guberniei Elisevograd), în 1926, au fost înregistrați 28000 de moldoveni (în 1970, doar 6600). V. Rudnița T., *Etnicnici spilinoti Ucraini: tendenții soșialinih zmin, Kïiv, 1998, 175 s.*, în *limba ucraineană*, p. 65.

³ Ion Popescu, *A treia etnie*, 2007, www.romanimea.com/doc/ATreiaEt-nie_2.doc - 07.05.2010.

⁴ Radu Baltasiu și Ilie Bădescu, *Geopolitica*, CD-Rom, Beladi, 2007.

din „margină” sau frontieră, în „axă”. Existența echilibrului european presupune recunoașterea Dunării și Prutului drept o „axe” unitare și nu margini. Astfel, România poate combate simultan tezele Dunării și Prutului ca „frontieră” între Occident și Orient. Dunărea a fost, pe rând, axă și margine. A fost axă pentru lumea tracă, a fost axă pentru romanitatea orientală (dovadă, podul de la Drobeta), a fost axă pentru epoca mercantilismului, a fost axă până la invazia maghiară, care, în secolul al IX-lea, va întrerupe comerțul dunărean (renăscut, grație genovezilor, în secolul al XIII-lea).

Năvălirea turcilor va suspenda Calea Dunării din nou, până la începutul sec. al XVII-lea, după pacea de la Passarowitz, când se reia navigația. Un caracter asemănător îl are și Prutul, care a fost pe rând și axă pentru Moldova Evului Mediu, până la anexarea din 1812 a Basarabiei, și frontieră, de la instalarea puterii sovietice pe malul stâng și ulterior de la crearea Rep. Moldova. Transformarea râului Prut într-o frontieră a fost însoțită de abandonarea navigației care, în perioada interbelică, ajungea până la orașul Ungheni, și de instalarea unor bariere pe malul stâng, constituite în special din garduri de sârmă ghimpată. În ciuda acestor evenimente, râul a rămas o axă din punct de vedere etnic. Chestiunea cetățenilor români din stânga Prutului poate fi folosită contra curentului moldovenist, care vrea să readucă în discuție așa-zisul stat moldovenesc „de la Nistru până la Carpați”, un proiect ce ține de domeniul fantasticului, nesuștinut nici din punct de vedere politic, nici istoric. Deoarece, pe parcursul a mai multor secole, frontierele Moldovei au fost extrem de mobile. Din punct de vedere juridic, între Republica Moldova de astăzi și voievodatul Moldovei, întememat în 1359, nu există o legătură de succesiune. Pierderea Basarabiei în favoarea Imperiului Rus nu a împiedicat existența Principatului Moldovei, acesta continuându-și existența până în ianuarie 1862, când s-a unit cu Principatul Munteniei, dând naștere României.

În același timp, Oleg Serebrian remarcă existența unei succesiuni de drept a Republicii Moldova față de Republica Autonomă Sovietică Socialistă Moldovenească (RASSM), creată în anul 1924, care, la acea vreme, făcea parte din Ucraina sovietică, moștenind frontierele oficiale ale acesteia, stabilite de autoritățile sovietice în august 1940. De aici decurge dilema existenței unei legitimități a Republicii Moldova, căci la proclamarea independenței, în august 1991, se auzeau voci care chemau clasa politică la unirea cu România, ceea ce era și firesc, dar și alte voci, în special ale nostalgicilor Uniunii Sovietice, care cereau refacerea unității euroasiatice pierdute în decembrie 1991. Până la urmă, independența RM a fost mai degrabă o soluție de compromis între cele două segmente politice, decât o decizie rațională; iar clasa politică a dat dovadă, prin adoptarea acestei hotărâri, de lipsă de viziune geopolitică. Iată de ce proiectul statal al Moldovei este un plan „eșuat” din start⁵.

În altă ordine de idei, potențialul hidrografic substanțial al Prutului (are o lungime de 953 km și un bazin de recepție de 27500 kmpt) poate spori legăturile comerciale dintre cele două maluri. De asemenea, crearea unei infrastructuri de transport maritim între Prut și Dunăre, construirea unei serii de poduri peste Prut, folosirea potențialului hidroenergetic al Prutului etc. ar permite relansarea unei „axe” trainice între cele două spații.

Spre deosebire de celelalte două râuri, Nistrul (cu o lungime de 1352 km și cu un debit mediu de 310 mcub/sec) nu a încetat niciodată să reprezinte „marginea” naturală dintre romanitatea orientală și lumea slavă. Malurile sectorului de mijloc al fluviului sunt alcătuite din versanți puternic înclinați, ceea ce reprezintă o barieră naturală, ce astăzi separă Rep. Moldova de Ucraina (prin două porțiuni) și de regiunea Transnistria (regiune separatistă).

Crearea unui model de „uniune vamală”, precum ar fi Acordul privind micul trafic de frontieră dintre România și Republica Moldova, poate fi utilizat într-un mod constructiv în „politicile integrării” comunității românești din alte zone. Trecerea de la strategia etnocentrică la cea policentrică poate fi realizată doar prin manifestarea unui interes al Bucureștilui față de românii din afara granițelor, oriunde s-ar afla aceștia. Rețeaua de răspândire a elementului românesc cu „elemente românești”, așa cum ne spune Ilie Bădescu, ar putea fi realizată prin fondarea unor centre europene de studii etnice integrate sau în rețea,

⁵ Oleg Serebrian, *Despre geopolitică*, Ed. Cartier, Chișinău, 2009, pp. 79-80.

cu centre la Vârșeț, Sf. Gheorghe și alte orașe subcarpatice (Brașov, Tg. Jiu, Buzău, Sinaia, Tecuci, Iași, Suceava etc.). Subvenționarea acestor centre ar trebui să vină atât de la statul român cât și din programe europene. Și nu în ultimul rând, implementarea unor proiecte transfrontaliere între România și Rep. Moldova ar consta în recunoașterea reciprocă a diplomelor de studii, eliminarea vizelor de călătorie pentru românii din afara granițelor, realizarea unor parteneriate economico-politice etc.

Poziția intermediară a României ca „stat tampon” între marile puteri reclamă o politică specială, așa-numita „politică tampon”. Semnificația acestui tip de stat consta în „apărarea Europei contra avarilor, apoi contra maghiarilor, mai târziu contra turcilor și acum contra rușilor”⁶. Dat fiind faptul că 1/3 dintre românii trăiesc în afara spațiului politic, proiectul de susținere a etnicilor români aflați în zona geopolitică de interacțiune din estul Bucureștiului ar trebui orientat pe trei axe: a) nord (cu centru la Cernăuți); b) est (cu centru la Chișinău) și c) sud (cu centrul la Ismail). În fiecare din aceste centre trebuie să existe o serie de fundații și asociații care ar putea sprijini interesele comunității românești din zonă.

Lucrurile devin și mai acute atunci când luăm în calcul țări naționaliste, dar totuși vulnerabile, ca Ucraina. Atunci când se raportează la vecinii agresivi, statul folosește imaginea frontierei-linie, iar când, din contra, proiectează asupra spațiilor vecine strategii expansioniste, acest stat recurge la imaginea frontierei-fâșie. Tratatul cu Ucraina, care i-a găsit pe politicienii români total nepregătiți, a fost un eșec și a generat neînțelegeri endemice. Greșeala diplomaților români a constat în faptul că asupra tratatului s-a aplicat paradigma frontierei-fâșii, mizând pe ideea euroregiunilor, pe când Ucraina a venit la masa tratatelor cu diplomați inspirați de frontiera-limită. În ultimul timp, se observă că Bucureștiul renunță treptat la strategia frontierei-fâșie, ceea ce reprezintă un pas înapoi, refuzând astfel să colaboreze direct și cu asociațiile românești din Rep. Moldova. Același lucru se întâmplă și în Ucraina, unde Guvernul îi cere Bucureștiului să negocieze direct cu Kievul, astfel încât se crează un blocaj al legăturilor transfrontaliere între românii din România și cei din afară. Acum, provinciile ucrainene li se va oferi libertatea de a-și alege limba de comunicare conform inițiativei președintelui Viktor Ianukovici, considerat prorus, care propune să fie aplicată Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare – o șansă prin care limba română ar putea dobândi statutul de limbă regională în zonele locuite majoritar de români; în același timp, ar fi o șansă pentru București de a susține demersurile comunităților românești de acolo. Rusia, de exemplu, utilizează cele două concepte de frontieră în contextul „vecinătății apropiate” (în care este inclusă zona dintre Prut și Nistru), accentuând când asupra frontierei-linii, când asupra frontierei-fâșii în relația sa cu Occidentul și NATO. În schimb, într-o situație similară, Budapesta și-a creat deja o structură politică subordonată intereselor comunității ungare din România (UDMR).

De ce statul român ar fi interesat de regiunea de la est de Prut? Pentru a răspunde la această întrebare, vom lua în considerare canava geopolitică în care se plasează Rep. Moldova. De data aceasta, vorbim de regiunea extinsă a Mării Negre, care reprezintă un spațiu de frontieră euroatlantică. Toate evoluțiile din ultima vreme din această zonă sunt determinate de înaintarea frontierei euroatlantice spre Asia Centrală și de indecizia instituțiilor occidentale de a fixa granița încât să includă popoare și state care vor să fie parte a acestui spațiu. De aceea, tocmai complexitatea problematicii de securitate reprezintă unul dintre elementele care fac din Marea Neagră, și implicit din Rep. Moldova, o țintă de interes maximal pentru România, ca stat euroatlantic⁷.

În analizele desfășurate de Comisia Europeană în raportul privitor la evoluția demografică a României, situația nu pare a fi una promițătoare. Statul român se confruntă cu o problemă demografică. Din 1992, populația s-a redus cu peste un milion, iar prognozele arată o scădere cu aproape 2 milioane în 2020, în special în rândul tinerilor (0-24 ani). Natalitatea s-a redus, numărul tinerilor (0-14 ani) a scăzut de la 22,7% în 1992, la 15,9% în 2005⁸, iar cel al vârstnicilor peste 65 de

ani a crescut de la 11% în 1992 la 14,5% în 2005. Uniunea Europeană se confruntă cu același gen de probleme demografice. Această îmbătrânire a populației se va restrânge asupra forței de muncă din România, ceea ce va avea un impact semnificativ asupra țării, creând o provocare politică și economică serioasă. În următorii 15 ani, România va trebui să găsească mai multe milioane de muncitori pentru a umple golurile generate de pensionari. Iată de ce cetățenia română acordată locuitorilor din Rep. Moldova trebuie să capete nu numai dimensiunea europeană, ci și cea națională, ca fiind cel mai eficient instrument de a readuce în componența statului român cetățeni din afara granițelor. Prin urmare, în ceea ce privește conceptul granițelor, starea frontierei depinde de impulsul predominant într-o zonă dată.

* Pentru anul 1946, dispunem de cifre oficiale doar pentru românii din Transcarpatia. Semnul „?” înseamnă că de cifre oficiale pentru anul respectiv nu dispunem.

Bibliografie:

- *** „Grupul de experți din cadrul misiunii internaționale de observare a recensământului în Republica Moldova și-a exprimat disponibilitatea de a consulta Biroul Național de Statistică în procesul de evaluare a datelor recensământului”, 2005, articol preluat din ziarul FLUX, <http://old.azi.md/news?ID=34252>, 02.05.2010;
- Baltasiu, Radu, Ilie Bădescu, „Geopolitica”, CD-Rom, Beladi, 2007;
- Ciobanu, Ștefan, „Basarabia. Populația, istoria, cultura”, Chișinău, Ed. Știința;
- Dungaci, Dan, „Moldova ante portas”, București, Ed. Tritonic;
- Ion Popescu, „A treia etnie”, 2007, www.romanimea.com/doc/ATreiaEtnie_2.doc, 07.05.2010;
- Serebrian, Oleg, „Despre geopolitică”, Chișinău, Ed. Cartier.

Coordonator supliment: NICU Dan

Autori: COJOCARU Tudor, NICU Dan, ȚÎBRIGAN Nicu

Traduceri: NICU Dan

Design: DRAGANOVA Diana

Corector: MITRICIOAEI Silvia

Contact: dannicu1989@yahoo.com

**Toate materialele aparțin Asociației Oberliht și Ligii Studenților Basarabeni și nu pot fi preluate fără acordul acestora.
Răspunderea pentru materiale revine integral autorilor.**

#4 / Revista la PLIC / iulie 2010 /
literatură, artă, atitudine / <http://plic.oberliht.com>

⁶ Oleg Serebrian, *Despre geopolitică*, Ed. Cartier, Chișinău, 2009, pp. 79-80.

⁷ Dan Dungaci, *Moldova ante portas*, Ed. Tritonic, București, 2009, pp. 272-273.

⁸ Dorin Oancea și Oana Răduța, *Bomba demografică – așa arată viitorul României*, 2009, <http://www.businessmagazin.ro/cover-story/bomba-demografica-asa-arata-viitorul-romaniei-5086971>, 07.05.2010.

